

REFERAT
GRØNT RÅD, GENTOFTE KOMMUNE

Møde den 18. januar 2018

Deltagere:

Formand Teknik og Miljøudvalget	Karen Riis Kjølbye
Repræsentant fra Teknik- og Miljøudvalget	Kristine Kryger
Repræsentant fra Økonomiudvalget	Brigitta Rick
Grøn Guide	Lisbeth Boye Jensen
Danmarks Naturfredningsforening	Ulrik Reeh
Sammenslutningen af idrætsforeninger i Gentofte	Karsten Bobek
Børn-og ungdomsorganisationernes samråd	Leif Erritsø Nielsen
	Christian Løvdal
Dansk cyklist Forbund	Roger Christensen
FOGUS	Britta Andersen
Boligforeningerne	Hanne Merete Olsen
Dansk Ornitologisk Forening	Thomas Vikstrøm
	Kirsten Tind
Friluftsrådet	Vibeke Preisler
Park- og Vejchef, Gentofte Kommune	Henning Uldal
Planchef	Michael Holst
Leder af Natur og Miljø	Liselotte Ludvigsen
Novafos	Arne Kristensen

1. Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev godkendt.

2. Godkendelse af referat fra sidste møde

Referatet blev godkendt.

3. Punkter og orientering fra kommunen

- Orientering om Naturråd og proces omkring udarbejdelse af Grønt Danmarkskort

Det lokale naturråd dækker 8 kommuner - Allerød, Egedal, Furesø, Gentofte, Gladsaxe, Hørsholm, Lyngby-Taarbæk og Rudersdal. Rudersdal er blevet sekretariatskommune for processen omkring at servicere naturrådene. Det nedsatte naturråd får 10 medlemmer med ligelig fordeling mellem erhvervs- og naturorienterede foreninger. Naturrådet har første møde 23. januar og der er i alt planlagt 4 møder, men rådet kan selv planlægge flere møder om nødvendigt. Kommunerne har forskellige retningslinjer for udpegningerne til Grønt Danmarkskort, og mere ensretning ift. udpegningsgrundlaget er ønskeligt, og muligvis noget rådet kan bidrage til. Derudover kan rådet kigge på de allerede udlagte potentielle og eksisterende økologiske forbindelser og foreslå metoder til at gøre dem mere præcise.

Der vil blive udsendt et oversigtskort til naturrådet, der viser de nuværende udpegninger i kommunerne. For Gentofte Kommunes vedkommende tages forbehold for, at der har foregået en lidt anden proces omkring udpegninger via Den Grønne Strukturplan (grønne forbindelser og spredningskorridorer) og dermed ikke uploadet i plansystem.dk. Rådets medlemmer vil få forelagt Gentofte Kommunes foreløbige forslag til udpegninger af de 4 temaer - eksisterende naturområder, potentielle naturområder, eksisterende økologiske forbindelser, potentielle økologiske forbindelser - til brug for arbejdet.

Naturrådet skal komme med deres indstilling senest d. 15. juli.

- Orientering om undersøgelser og registreringer af natur, vandløb og kildevæld

Natur:

GK har i 2017 påbegyndt gen-registreringen af §3-beskyttede naturarealer. I første omgang er primært de større kommunalt ejede arealer gennemgået, bl.a. Nymosen, Christiansholms mose, Ellemosen, Hundesømosen, Søndersø samt Gammelmosen. Foreløbigt ser det ud til, at naturtilstanden i de registrerede områder ikke afviger væsentligt fra registreringerne fra 2008.

I foråret 2018 fortsætter registreringen primært af mindre søer på private arealer, men også større arealer som naturarealerne inde på Galopbanen.

Registreringerne opdateres løbende på Miljøportalen.

Thomas Vikstrøm tilbød, at hvis der var behov for vurderinger ift de tidligere registreringer fra 2008 (som han oprindeligt stod for) måtte kommunen blot sige til.

Vandløb:

I forbindelse med de drøftelser der er pågået i Vandråd 2017 har Natur og Miljø fået foretaget en undersøgelse af de tre vandløb Fasanhaverenden, Brobækken og Hvidørebækken. Formålet var at vurdere den fysiske tilstand i forhold til miljømålet for god økologisk tilstand, iht.

Vandområdeplanen. Dvs vandløbene er undersøgt for seks forhold: oplandets størrelse, vandløbets slyngningsgrad, fald, vandløbsfaunaindeks, fysisk indeks og okker indhold – som alle er forhold, som er afgørende for vurdering af, om vandløbene skal målsættes (efter specifikke kriterier for hver af disse parametre).

Fasanhaverenden overholder på nuværende tidspunkt ikke nogen af de seks kriterier. For Brobækken opfyldes kun lige akkurat et kriterium - slyngningsgrad. For begge vandløb er mulighederne for at forbedre de fysiske forhold begrænsede. Kommunen vil drøfte mulighederne for at foretage mindre forbedrende tiltag af de to vandløb, ligesom der i forbindelse med revision af kommunens spildevandsplan igen vil kigges på muligheder for yderligere at begrænse spildevandsoverløb til Brobækken.

For Hvidørebækken opfyldes to af kriterierne - fald og slyngningsgrad. Da Hvidørebækken delvist ligger i Lyngby-Taarbæk Kommune, er det aftalt med Lyngby-Taarbæk Kommune, at beslutningen/vurderingen af

hvorvidt vandløbet bør indmeldes til Miljøstyrelsen som målsat vandløb, udskydes til næste planperiode, når kriterierne for målsatte vandløb i næste generation af vandområdeplanerne kendes. Indtil da vil kommunen se på mulige plejetiltag for Ermelunden (vest for Klampenborgvej) set i forhold til det §3-beskyttede moseareal, som Hvidørebækken løber igennem.

På baggrund af undersøgelsen er det kommunens vurdering, at ingen af de tre undersøgte vandløb for nuværende indmeldes til Miljøstyrelsen som vandløb, der bør medtages i vandområdeplanen som målsatte vandløb.

Undersøgelserapport er vedhæftet.

Kilder:

Natur og Miljø har sammen med DN i sensommeren været på cykeltur for at registrere kildevæld i kommunen. Flere af kilderne rummer en historie, der går langt tilbage. Der er stor variation imellem kilderne, idet nogle fortsat fremstår som åbne med aktive kildeudspring, andre er udtørrede eller stensatte.

Kommunen har efterfølgende fået gennemgået og undersøgt de åbne kilder med henblik på at kortlægge udspring, tilstand, kildetype, vandføring og dyreliv med bistand fra Fiskeøkologisk laboratorium (FØL).

Vandføringen var for de fleste kilder forholdsvis lav, og enkelte af kilderne er kraftigt okkerbelastet. Flere af kilderne er fine sumpkilder, hvor vandføring og dyreliv er undersøgt. De endelige resultater er fortsat under udarbejdelse, men FØL udtrykte begejstring over uventede overraskelser ved flere kilder, og eksempelvis ved kilden ved Gentofte Stadion blev der registreret en tydelig forekomst af kildekalk og en høj bestandstæthed af en bestemt vårflue.

Undersøgelserne af kilder er ikke afrapporteret endnu, men når rapport foreligger, fremsendes den til Grønt Råd.

- **Gentofte Sø - diverse orientering**

Udviklingsplanen godkendt af Teknik og Miljøudvalget i november. Den

nye udviklingsplan skal understøtte arbejdet med drift og udvikling af området omkring Gentofte Sø i de næste år, hvor fokus vil ligge på udvikling af legepladserne og fornyelse af inventaret. Der er allerede opsat nye og større affaldsspande.

Derudover faciliterer Park og Vej oprettelsen af et frivilligt kogræsserlav, som kommunen håber vil stå for afgræsningen af engene vest for Gentofte Sø. Henning Uldal fortalte om tankerne bag kvæggræsningen, som forventes at skulle bestå af 4-5 kvæg. Invitation til informationsmøde d. 5. februar om kvæggræsningen er udsendt til Grønt Råd separat.

I januar er to af søens holme afbrændt for bl.a. at forhindre tilgroning med træer, der truer de hængesække på holmene, som er en del udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

- **Orientering om klimaprojekter ved Mosegårdsvej samt kort status for Gentofterenden**

Mosegårdsvej

Mosegårdskvarteret er et af de første villakvarterer i kommunen, hvor det planlægges at udføre en alternativ regnvandshåndtering på vejarealer.

Man troede først at regnvand kunne håndteres ved nedsivningsløsninger, men da grundvandet står højt i området, var dette ikke muligt, og projektet er ændret til, at regnvand/overfladevand skal forsinkes dels i vejbede, som samtidig fungerer som trafikdæmpende foranstaltninger og dels via bassiner, som får udtryk af små søer, før vandet udledes rensset til Nymosen.

Der er mange ubekendte faktorer og mange spørgsmål, der skal besvares undervejs i projektet. Gentofte kommune og NOVAFOS har indgået partnerskab med task force Klikovand, der er en regional enhed med fokus på rådgivning indenfor klimatilpasning.

Der har været stor fokus på borgerinddragelse og borgerdialog, og der er tilrettelagt et borgerinddragelsesforløb, der skal udvikle projektet og samtidig samle erfaringer til en drejebog for, hvordan den fremtidige proces for klimatilpasningsprojekter på vejarealer i kommunen skal foregå – en Gentoftemodell for klimatilpasning om man vil. Det

alternative klimatilpasningsprojekt er billigere end et traditionelt kloakprojekt (som typisk vil være en udvidelse af de eksisterende underjordiske rørføringer) og samtidig er det mere bæredygtigt.

Skitseprojektet er færdigt, og projektet kan ses på Vangede bibliotek og på www.gentofte.dk under klimatilpasning. I marts afholdes udbud og licitation. Projektet forventes færdigt i slutningen af 2018.

Leif Erritsøe Nielsen bemærkede, at Vangede har taget godt imod projektet.

Endvidere tilføjede Kristine Kryger, at det har været en god proces, og at det var godt at møde sine naboer i den forbindelse.

Kort status for Gentofterenden:

Anlægsfasen for klimatilpasningen af Gentofterenden og Nordvands bassinledningsudvidelse har nu været i gang i over halvt år. Arbejderne inden den planlagte sporspærring af Farumbanen i påsken 2018 er desværre blevet forsinket og i januar 2018 arbejdes der i næsten døgndrift under banebroen for at nå de nødvendige arbejder inden sporspærring. Arbejdet med bygværker og udgravning forløber mere planmæssigt. Der foregår en tæt dialog med berørte naboer og de er varslet om døgnarbejdet.

Projektet indebærer anlæg under Farumbanen både for vandløbet og bassinledningen. I starten af januar 2018 er der startet op på strækningen Merianvej til Ellegårdsvej med at udvide Gentofterenden, samtidig med at en ny pumpestation mellem Kongelysvej og Levkøjvej er sat i gang. Der er fældet en del af de eksisterende kastanjetræer langs med renden. Resten fældes successivt ift. anlægsarbejdets fremdrift.

Broen ved Ellegårdsvej udføres senere fra foråret 2018 og frem til efteråret 2018. Anlægsprojektet er påbegyndt i august 2017 og strækker sig frem til sommeren 2019.

- **Orientering om arbejdet med bæredygtighed – implementering af bæredygtighedsstrategi**

Der er nedsat et tværgående bæredygtighedsnetværk, hvis formål er at

facilitere og drive bæredygtighedsprojekter i samarbejde med borgere, foreninger, virksomheder mm. Netværket består p.t. af en kerne af medarbejdere fra kommunen men skal fremadrettet indbefatte borgere, foreninger mm.

Netværket er i gang med at følge op på alle de idéer til bæredygtige projekter/løsninger/arrangementer, der fremkom under strategiarbejdet og ved de efterfølgende dialogmøder, som er afholdt med borgere, foreninger og virksomheder. Fokus er på at finde engagerede borgere, foreninger, virksomheder, som kan være med til at kvalificere idéerne, udvikle dem og få ført de gode, bæredygtige projekter ud i livet. Parallelt med ovenstående er kommunen i gang med udvikling af en digital platform som skal gøre det lettere for borgerne at afprøve de gode idéer, få hjælp fra en ”ekspert” eller melde sig som frivillig. Herudover skal man kunne finde gode cases og inspiration til at arbejde med bæredygtighed. Platformen vil blive lanceret i foråret 2018.

Også indenfor natur og vandområdet opfordres Grønt Råds medlemmer til, at man melder ind med gode idéer, og om man vil bidrage til at gøre en indsats med at drive bæredygtige projekter.

Liselotte Ludvigsen orienterede om, at bæredygtighedsnetværket vil udsende invitation til workshop d. 6. februar, hvor man har mulighed for at melde sig til at bidrage. (Invitation er fremsendt separat).

- **Status om projekt Hvidørebækken fase 2/Enghaverenden**

Arne Kristensen fra Novafos præsenterede tankerne bag det kommende projekt.

Projektet er i planlægningsfasen og i 2018 vil der foregå myndighedsbehandling (bl.a. vandløbsregulering) forud for forventet anlægsstart i efteråret 2019.

Projektet er delt op i to delprojekter med henholdsvis separering af kildevand fra kloakken (del 1) og separering af Hvidørebækken fra kloakken (del 2). Formålet er samlet at fjerne det renere vand (fra kilde og bæk) fra fælleskloakken, så det ikke ledes til renseanlæg og dermed

belaster kloakken. Fælleskloakken opsamler vand fra oplandet omkring Ermelunden og Lyngby-Taarbæk Kommune.

Samlet vil projektet medføre, at ca. 1 mio. m³ forholdsvist rent vand ledes væk fra spildevandskloakken, hvorfor Novafos har stor interesse i at udføre projektet. De 1 mio. m³ vand er rent nok til at blive ledt til Øresund.

Del 1:

Nordvest for Galopbanen ligger et kildespring, som i dag til kloakken. Vandet fra kilden skal i stedet ledes ind i den vestlige del af den tidligere Ordrup Mose (i den vestlige del af galopbanen), hvor det vil blive nedsivet. Kildevandet er tidligere undersøgt og fundet at være så rent, at det kan nedsives nær vandboringerne.

Del 2:

Vest for Galopbanen løber Hvidørebækken ind i fælleskloakken. Vandet fra Hvidørebækken skal i stedet for rørføres til Øresund ved at etablere en ny ledning. Samtidig undersøges muligheden for at koble andre rene tilledninger på Hvidørebækken.

Der blev spurgt til, om der som led i projektet bliver anlagt en sø inde på Galopbanen. Dette er ikke planen.

Som opfølgning på spørgsmål fra sidste møde fortalte Arne Kristensen, at de blå rør, der stikker op af jorden på arealet omkring Klampenborgvej, markerer vandboringer.

4. Punkter fra foreningerne:

DOF:

Det Grønne Danmarkskort

Hvordan vil Gentofte Kommune tage imod de indstillinger, der snart kommer fra Naturrådene om udformning af Det Grønne Danmarkskort i kommunen? Hvordan vil kommunen følge op på opfordringer til at kæde de vigtigste naturområder sammen? Vil kommunen fx afsætte midler til at få løst

eventuelle konflikter mellem grundejer- og naturhensyn? (Se ligeledes orientering under dagsordenspunkt 3)

Kommunen forventer et samarbejde med naturrådet baseret på konstruktiv dialog. Bidraget og indstillinger fra Naturrådet vil ses som en ekstra hjælp og input til den endelige udpegning. Kommunen forventer som udgangspunkt ikke, at der vil opstå konflikter mellem grundejer- og naturhensyn.

Friluftsrådet:

Brobækken, Fasanhaverenden og Hvidørebækken.

På sidste møde i Grøn Guide styregruppen blev det oplyst, at Natur og Miljø var ved at foretage fysiske undersøgelser af Brobækken, Fasanhaverenden og Hvidørebækken – er det nyt om det? (Se ligeledes orientering under dagsordenspunkt 3)

5. Orientering ifm. spørgsmål fra medlem Brigitta Rick

- **Drøftelse af de punkter, der er relevante ift. Grønt Råd fra Bæredygtighedsopgaveudvalget. (Se ligeledes orientering under punkt 3).**
- **Hvis vi vil afskaffe mikroplast alle steder, og hvis vi vil gøre en indsats for at få borgere, de handlende i Gentofte m.v. til at afskaffe plastikposer - hvordan skulle det foregå?**

Vi ved at Gentofte bibliotekerne er i gang med at skifte plastposerne, der udleveres gratis pt. til en mulepose i genbrugsplast.

Men det er ikke helt så enkelt, at man kan sige at muleposer af stof altid er bedre end plastposer. Der er fx analyser der viser at en bomulds mulepose skal genbruges 131 gange før det er mere bæredygtigt end plast. Men der er også gode eksempler på bionedbrydelige majsposer, som fx til frugt og grønt i supermarkederne.

En aktuel artikel kommer ind på at det ikke altid er enkelt at vurdere hvad der er det bæredygtige valg:

<https://www.dr.dk/nyheder/indland/muleposen-er-bedre-end-plastik-men-kun-hvis-du-bruger-den-130-gange>

- **Kunne vi indføre gratis parkering til el-biler?**

Dette vil blive drøftet ift. trafikikkerhedsplanen. Men Kommunen er i gang med at kigge på muligheden for at opstille el-ladestander og hvad det kræver ift p-pladser mm.

- **Kan der gøres en indsats overfor bilister/biler, der lader bilen køre i tomgang - både i morgentrafikken på Strandvejen og når de holder og venter på at samle folk op?**

Gentofte Kommune har et tomgangsregulativ fra 1990, der foreskriver, at biler højst må holde i tomgang i 1 minut. Dette gælder dog ikke, hvis man holder i kø, eller hvis der er brug for motorkraft til fx køling, brug af lift eller lignende. Det er politiet, som håndhæver regulativet, og et ændret regelsæt vil kræve en ny politisk beslutning.

Kommunen har mulighed for at gennemføre kampagner om at mindske tomgangskørsel, men det vil med det gældende regulativ ikke omfatte fx biler i morgenkø på Strandvejen, og kommunen vil ikke kunne håndhæve regulativet.

- **Hvordan går det med uddeling af beholdere til kompostering? Alle husejere/lejligheder kan få udleveret en komposteringsbeholder - ikke? Kan vi/skal vi gøre mere for at få flere med?**

Der er uddelt ca. 800 kompostbeholdere med opstart i oktober 2014. Ved 'Grøn dag' i 2017 blev ca. 60 kompostbeholdere uddelt. Kommunen vurderer, at dette er et rimeligt niveau. Alle borgere kan få udleveret en gratis kompostbeholder, både husejere og etageejendomme.

Kompostbeholderne promoveres ved bl.a. arrangementet 'Grøn dag' på Gentofte Genbrugsstation. Affald og Genbrug gør gerne en ekstra indsats for at promovere kompostbeholderne, fx med en artikel i Gentofte Lige Nu og gennem kampagner i forskellige sammenhænge, såfremt dette er ønskeligt.

- **Pesticid-fri kommune: Bruger kommunen Round-up, og kan man gøre noget for at mindske borgernes brug af det?**

Som udgangspunkt har kommunen en holdning om ikke at bruge pesticider for at beskytte miljø og grundvand. Det er et fokuspunkt at der i driften søges at bruge alternative til pesticider.

Kommunen står hvert forår for at lave kampagner overfor haveejere mod brugen af pesticider og andre kemikalier - for at beskytte det grundvand/drikkevand vi bor ovenpå.

I særlige tilfælde finder Park og Vej og Gentofte Ejendomme det dog nødvendigt, at der i meget begrænset omfang bruges Round Up (glyphosat) til smøring af poppel-stød (stubbe) eller lignende punktvis behandlinger af vedopvækst. Arbejdet udføres af dertil uddannede medarbejdere og der føres nøje regnskab med det meget begrænsede forbrug.

6. Eventuelt

Henning Uldal orienterede om, at lommeparken Baunehøj i Vangede næsten står færdig nu. Der vil blive etableret græs og sået frøblanding, og der mangler derudover blot siddemøbel. Borgerne blev i processen opfordret til at komme med input til udvikling af lommeparken, og de unge meldte ind med ønske om at kunne dyrke parkour, hvilket er blevet imødekommet.

Hanne Merete Olsen spurgte til, hvem der gravede i Sognevej p.t. og orienterede om at der ikke er opsat skiltning. Park og Vej har undersøgt, at det er Energinet, der på vegne af CTR er ved at nedlægge kabel, og der er taget kontakt til dem om, at der skal skiltes.

Der blev endvidere spurgt ind til, om der er nyt ift. offentlig trafik planer. Henning Uldal redegjorte for, at der ikke er skåret ned på offentlig trafik i Gentofte Kommune, at trafikplanlægning er langsigtet, og at beslutninger om ændret busdrift nu tidligst vil blive effektueret i 2019.

Næste møde fastsættes til den 23. august 2018 kl. 16.00.

Der kom forslag om ekskursion, hvor vi kan se eksempler på gode LAR-løsninger og klimaprojekter i kommunen – fx Dalstrøget, andre flotte gårdmiljøer eller nogle af Novafos'/kommunens projekter.